

SPROGPOLITIK

EU har udpeget sprogindlæring som en vigtig prioritet i forbindelse med indsatsen for at fremme mobilitet og interkulturel forståelse og støtter en lang række programmer og projekter på dette område. Flersprogethed udgør efter EU's opfattelse et vigtigt element i Europas konkurrenceevne. Et af målene med EU's sprogpolitik er derfor, at alle europæiske borgere ud over modersmålet skal beherske to andre sprog.

RETSGRUNDLAG

Sproglig mangfoldighed er en kendsgerning i Europa. Sprog er en integreret del af europæisk identitet og det mest direkte udtryk for kultur. I et EU, som er grundlagt på princippet om at være »forenet i mangfoldighed«, er evnen til at kommunikere på flere sprog en vigtig kvalifikation for både enkeltpersoner, organisationer og virksomheder. Sprog spiller ikke blot en central rolle i EU's hverdag, men er også afgørende for respekten for den kulturelle og sproglige mangfoldighed i EU.

Respekt for sproglig mangfoldighed er en grundlæggende værdi i EU ligesom respekt for menneskets integritet og åbenhed over for andre kulturer. Disse værdier indgår i præambelen til traktaten om Den Europæiske Union, som taler om at lade sig »inspirere af Europas kulturelle, religiøse og humanistiske arv«, og bekræfter betydningen af »principperne om frihed, demokrati og respekt for menneskerettighederne«. I artikel 2 i TEU lægges der stor vægt på menneskerettighederne og ikke-forskelsbehandling, mens artikel 3 fastslår, at EU »respekterer medlemsstaternes rige kulturelle og sproglige mangfoldighed«. Artikel 165, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) understreger, at det er et mål for Unionens indsats at »udvikle den europæiske dimension på uddannelsesområdet, navnlig gennem undervisning i og udbredelse af medlemsstaternes sprog«, samtidig med at den fuldt ud respekterer den kulturelle og sproglige mangfoldighed (artikel 165, stk. 1, i TEUF).

Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, som blev vedtaget i 2000 og gjort retligt bindende med Lissabontraktaten, forbyder forskelsbehandling på grund af sprog (artikel 21) og pålægger Unionen pligt til at respektere den sproglige mangfoldighed (artikel 22).

Den første forordning fra 1958 om den ordning, der skulle gælde for det tidligere Europæiske Økonomiske Fællesskab på det sproglige område^[1], er blevet ændret i takt med udvidelserne af EU og definerer sammen med artikel 55, stk. 1, i TEU, hvad der er EU's officielle sprog^[2]. Enhver EU-borger har således ret til at skrive til enhver af EU's institutioner eller organer på et af de sprog og få svar på samme sprog, jf. artikel 24 i TEUF.

[1]EFT L 17 af 6.10.1958, s. 385.

[2]EU's 24 officielle EU-sprog er: bulgarsk, dansk, engelsk, estisk, finsk, fransk, græsk, italiensk, irsk, kroatisk, lettisk, litauisk, maltesisk, nederlandsk, polsk, portugisisk, rumænsk, slovakisk, slovensk, spansk, svensk, tjekkisk, tysk og ungarsk.

MÅL

EU's sprogpolitik bygger på respekt for den sproglige mangfoldighed i alle medlemsstaterne og på skabelse af en tværkulturel dialog i EU. Til gennemførelse af gensidig respekt i praksis fremmer EU undervisning i og tilegnelse af sprog samt mobilitet for alle borgere gennem målrettede programmer for almen og erhvervsfaglig uddannelse. Fremmedsproglig kompetence anses for en af de grundlæggende færdigheder, som alle unionsborgere bør tilegne sig for at forbedre deres uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder. EU støtter derfor ideen om, at enhver unionsborger bør beherske to sprog ud over sit modersmål ([COM\(2008\)0566](#)). EU samarbejder også med medlemsstaterne om at beskytte mindretal på grundlag af Europarådets europæiske pagt om regionale sprog eller mindretalssprog.

Strategirammen for det europæiske samarbejde på uddannelsesområdet frem til 2020 betragter sprog som en af de grundlæggende færdigheder i forbindelse med uddannelse på linje med Rådets konklusioner af 20. maj 2014 om flersprogethed og udvikling af sprogkundskaber^[3].

Desuden er den 26. september siden 2001 blevet fejret som europæisk sprogdag for at øge bevidstheden om mangfoldigheden af sprog i Europa.

Europa-Parlamentet har anlagt en fuld flersprogspolitik, hvormed menes, at alle EU-sprog er lige vigtige. Alle Parlamentets dokumenter oversættes til alle de officielle sprog, og alle medlemmer af Europa-Parlamentet har ret til at tale på et sprog efter eget valg.

RESULTATER

A. Politikudvikling og støtte til forskning i sprog

1. Beskyttelse af mindretalssprog

Parlamentet vedtog i 2013 en beslutning om udryddelsestruede europæiske sprog og sproglig mangfoldighed i Den Europæiske Union^[4], hvori det opfordrede medlemsstaterne til at være mere opmærksomme på udryddelsestruede europæiske sprog og til at engagere sig aktivt i beskyttelse og fremme af Unionens mangfoldige sproglige og kulturelle arv. Beslutningen var en opfølgning på en beslutning fra Parlamentet om regionale og mindre udbredte europæiske sprog^[5] og en relevant resolution fra Rådet om fremme af sproglig mangfoldighed og sprogindlæring^[6], som blev fulgt op af en række handlingsplaner og rammestrategier fra Europa-Kommissionen til fremme af sprogindlæring og sproglig mangfoldighed ([COM\(2003\)0449](#) og [COM\(2005\)0596](#)).

2. Sammenlignelige data om sprogkundskaber

I 2005 offentliggjorde Kommissionen en meddelelse til Europa-Parlamentet og Rådet om den europæiske indikator for sprogkundskaber ([COM\(2005\)0356](#)), et redskab til at måle de generelle fremmedsprogkundskaber i alle medlemsstater. Rammerne for dette blev fastsat i en meddelelse fra Kommissionen, som blev vedtaget den 13. april 2007 ([KOM\(2007\)0184](#)). Som det står i Kommissionens meddelelse fra 2005: »Formålet med indikatoren er at måle de overordnede fremmedsprogkundskaber i hver medlemsstat«. Indikatoren vil også kunne bidrage til at fastslå, om foranstaltningerne til at opnå målsætningen om »modersmål plus to« fungerer, ved at tilvejebringe sammenlignelige data om sprogkompetencer i alle medlemsstaterne. Der blev nedsat et rådgivende udvalg, som forelagde resultaterne af den

[3]OJ C 183 af 14.6.2014, s. 26

[4]EUT C 93 af 9.3.2016, s. 52.

[5]EUT C 76 E af 25.3.2004, s. 374.

[6]EUT C 50 af 23.2.2002, s. 1.

første undersøgelse i 2011, som viste, at der var behov for en bedre implementeret strategi for sprogindlæring i skolerne.

3. ECML og Mercator

EU støtter to centre for sprogforskning, European Centre for Modern Languages (ECML) og European Research Centre on Multilingualism and Language Learning (Mercator). ECML støtter høj kvalitet og innovation i sprogundervisningen og hjælper EU's borgere med at lære sprog på mere effektiv vis. ECML's primære mål er at hjælpe medlemsstaterne med at gennemføre effektive politikker for sprogundervisning ved at fokusere på sprogindlæring og -undervisning, fremme dialog og udveksling af bedste praksis og støtte programrelaterede netværk og forskningsprojekter. Mercator er del af et netværk bestående af fem forsknings- og dokumentationscentre og er specialiseret i regionale sprog og mindretalssprog i Den Europæiske Union.

4. Europæisk masteruddannelse i oversættelse

Europæisk masteruddannelse i oversættelse (EMT) er et kvalitetsmærke for universitetsprogrammer i oversættelse, som opfylder professionelle standarder og markedskrav. Hovedformålet med EMT er at forbedre kvaliteten af uddannelsen af oversættere og at sikre, at EU kan få veluddannede oversættere. EMT tilstræber at styrke oversætterprofessionens status i EU.

5. MT@EC, maskinoversættelsessystem

Kommissionens maskinoversættelsessystem gør det muligt hurtigt at tjekke den indlæste tekst i hovedtræk. MT@EC kan behandle og oversætte tekster og dokumenter om EU-politik på de 24 officielle EU-sprog. Der er gratis adgang til systemet for alle offentlige myndigheder i EU's medlemsstater og EØS-landene.

B. Handlingsprogrammer

1. Programmet Erasmus+

Erasmus+, som blev søsat i januar 2014, er EU-programmet for uddannelse, ungdom og idræt for perioden 2014-2020. Fremme af sprogindlæring og sproglig mangfoldighed er et af programmets specifikke mål. Programguiden for Erasmus+-programmet fastslår, at »De muligheder, der iværksættes for at yde sproglig støtte, skal sikre mere effektiv mobilitet og forbedre læringen og dermed bidrage til programmets specifikke mål« (stk. 11). Der tilbydes sproglig støtte via Erasmus+ sproglige onlinesupport til deltagere i mobilitetsforanstaltninger, således at de kan lære værtslandets sprog. Erasmus+ tilskynder også til samarbejde om innovation og god praksis via strategiske partnerskaber på området sprogundervisning og -læring. Der kan desuden ydes finansiering til sproglig bistand, når det er nødvendigt for støttemodtagere inden for strategiske partnerskaber, som organiserer langsigtede uddannelsesaktiviteter for ansatte, unge arbejdstagere og studerende. Programmet Erasmus + finansierer desuden hvert år talrige programmer for at støtte undervisning og indlæring af tegnsprog og fremme bevidstheden om sproglig mangfoldighed og beskyttelse af mindretalssprog.

2. Programmet Et Kreativt Europa

Inden for rammerne af programmet Et Kreativt Europa ydes der støtte til oversættelse af bøger og manuskripter under [kultur-delprogrammet](#).

3. Europæiske sprog dage

Efter den store succes med det europæiske sprogår i 2001 besluttede EU og Europarådet at afholde en europæisk sprogdag hvert år den 26. september med mange forskellige slags Emneblade om Den Europæiske Union - 2017

arrangementer til fremme af sprogindlæringen i hele EU. Denne aktion sigter på at højne bevidstheden blandt borgerne om de mange sprog, der tales i Europa, og at tilskynde dem til at lære sprog.

C. Priser

1. Den europæiske sprogpris

Det europæiske sprogpris er en belønning, der tildeles af Kommissionen, og som har til formål at fremme nye initiativer inden for sprogundervisning og -indlæring, belønne nye sprogundervisningsmetoder og øge bevidstheden om regionale sprog og mindretalssprog. Prisen gives til projekter fra deltagerlandene, der præsenterer det mest innovative sprogindlæringsprojekt, den person, der har gjort størst fremskridt med indlæring af fremmedsprog, og den bedste sproglærer.

2. Juvenes Translatores

Kommissionen uddeler hvert år en pris til den bedste oversættelse udarbejdet af en 17-årig gymnasieelev i en af medlemsstaterne. Der kan vælges mellem at oversætte fra eller til ethvert af Den Europæiske Unions officielle sprog.

EUROPA-PARLAMENTETS ROLLE

Parlamentet vedtog den 19. november 2013 programmerne »Erasmus+« og »Et Kreativt Europa«. Parlamentet tilføjede en særlig bestemmelse om støtte til tekstning, eftersynkronisering og synstolkning af europæiske film, hvilket skal lette europæiske værkers tilgængelighed og spredning på tværs af grænserne. Som medlovgiver kan Parlamentet udarbejde initiativbetænkninger for at tilføre ny fremdrift til udviklingen af sprogpolitik i Europa. I sin beslutning af 24. marts 2009 om »Flersprogethed: Et aktiv for Europa og en fælles forpligtelse«^[7] gentog Europa-Parlamentet sin støtte til EU-politikker inden for området flersprogethed og sproglig diversitet og opfordrede Kommissionen til at udarbejde foranstaltninger med henblik på at anerkende vigtigheden af og fremme sproglig mangfoldighed i EU. Parlamentets beslutning om udryddelsestruede europæiske sprog og sproglig mangfoldighed^[8] henstillede til Kommissionen og medlemsstaterne at støtte udryddelsestruede sprog.

Den 16. november 2016 vedtog Parlamentet en beslutning om tegnsprog og professionelle tegnsprogstolke^[9] med henblik på at understrege, at døve, døvblinde og hørehæmmede borgere skal have adgang til samme information og kommunikation som andre mennesker i form af tegnsprogstolkning, undertekster, talegenkendelse og/eller alternative former for kommunikation, herunder tolke. I beslutningen anerkendtes det også, at EU-institutioner allerede sørger for tilgængelighed af offentlige arrangementer og udvalgsmøder.

En undersøgelse om »mindretalssprog og uddannelse: Bedste praksis og faldgruber«, bestilt af Parlamentets Udvalg om Kultur og Uddannelse og offentliggøres i begyndelsen af 2017, undersøger situationen for mindretalssprog i uddannelsessystemet i 13 casestudier.

I anden halvdel af 2017 og begyndelsen af 2018, vil Europa-Parlamentets Udvalg om Kultur og Uddannelse arbejde med en initiativrapport om »Language equality in the digital age — towards a Human Language project«, baseret på en [undersøgelse](#) med samme overskrift, der

[7]EUT C 117 E af 6.5 2010, s. 59.

[8]EUT C 93 af 9.3 2016, s. 52.

[9]Vedtagne tekster, [P8_TA\(2016\)0442](#).

er udarbejdet efter anmodning fra Parlamentets Panel for Vurdering af Videnskabelige og Teknologiske Projekter.

[Michaela Franke](#)

[09/2017](#)